

Definitioner A-Ö

Ibland hjälper definitioner oss att förstå och organisera världen men ingen definition kan fånga hela dig. Du måste inte stoppa in dig i en box eller i en definition om du själv inte vill det. Du har också rätt att ändra dig. Idag definierar du dig på ett sätt och imorgon kan du byta. Det finns oändligt många sätt att vara människa på.

Vad definitionen innebär för dig kan också förändras. Om du till exempel definierar dig som kristen så kan det innebära en sak nu och något annat om fem år även om du väljer att använda samma ord för att beskriva dig själv.

"Det är bara en fas du går igenom" har kanske någon sagt till dig. Faser kommer från en tid i utvecklingspsykologin då människan tänkte att ens sexualitet utvecklades i faser som sedan gick över om utvecklingen var "normal". Så tänker vi inte längre. Du kan svara vuxna som säger så, att det är en förlegad syn på människans utveckling. Om det skulle vara en fas för dig, är det du känner nu sant och ska respekteras även om du känner helt annorlunda om en vecka.

Kom ihåg att det är du själv som bestämmer hur du vill definiera dig. Det kan ingen annan avgöra. Det är du som bestämmer vad du är när det handlar om sexuell identitet, könsidentitet och religiös identitet.

Asexuell En person som inte är intresserad av att ha sex med andra. Det finns många olika sätt att vara asexuell på.

Bisexuell En person som blir kär i och/eller attraherad av människor oavsett kön. En del föredrar att definiera sig som pansexuell för att signalera att de ser sin sexuella läggning bortom tvåkönsnormen. Men det är den som definierar sig som bisexuell som definierar vad begreppet betyder och många bisexuella kopplar inte det till tvåkönsnormen utan kan också bli attraherade av personer som definierar sig som ickebinära. ("Bi" kommer från latinets ord för två och "sex" kommer från det engelska ordet för kön. "Pan" kommer från grekiskan och betyder allt eller hel.)

Cisperson En person vars könsidentitet och könsuttryck stämmer överens med det juridiska kön som den fick registrerat vid födseln och som själv definierar sig som Cisperson. (Ordet Cis är latin och betyder "på denna sida".)

Genderfluid En person med flytande eller föränderlig könsidentitet. Ibland kan den känna sig mer som kille, ibland mer som tjej, ibland som ett mellanting och ibland som inget av det.

HBTQ Ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner samt andra personer med queera uttryck och identiteter. Det är bra att observera att förkortningen rymmer både sexuell läggning och könsidentitet. Ibland läggs det till ett + eller andra bokstäver för att omfatta fler och ibland ändras bokstävernas ordningsföljd för att låta andra perspektiv komma först.

Heterosexuell En person som blir kär i och/eller attraherad av någon av annat kön än de själva. (Ordet "hetero" är grekiskt och betyder olika och ordet "sex" är det engelska ordet för kön.)

Homosexuell En person som blir kär i och/eller attraherad av någon av samma kön. (Ordet "homo" är grekiskt och betyder samma och ordet "sex" är det engelska ordet för kön. Uttrycket homosexualitet kom först på 1860-talet.)

Ickebinär

En person som inte är antingen kille eller tjej utan istället upplever sig bortom tjej/kille-uppdeleningen eller både och eller mittemellan. Ickebinär betyder inte samma sak för alla som definierar sig som det och en del föredrar i stället begrepp som bigender, genderqueer, intergender, nongender eller agender.

Kristen En person som på något sätt hör samman med eller vill relatera till kristendomen och Jesus liv, död och uppståndelse. Det finns många

Rut och Noomi

Rut väljer att leva och få barn tillsammans med sin svärmor Noomi, trots att det betyder att hon får lämna sitt eget land och sitt folk. Deras berättelse har fått bli en kärleksförklaring som föreslås som bibeltext att läsas vid vigsel. En stark text för de som kanske tvingas lämna sitt sammanhang för kärlekens skull. (Rut 1:16-17.)

Maria, syster till Marta och Lasarus

Maria är en flicka som vågar bryta mot traditionella könsnormer i ett patriarkalt samhälle när hon väljer att lyssna på Jesus tillsammans med männen istället för att hjälpa sin syster med hushållsarbetet. Hennes val försvaras av Jesus, "det skall inte tas ifrån henne", och kan ge mod till de som vågar bryta med förväntningar som kopplas till kön. (Luk 10: 38-42.)

Josef

Josef skildras som drömmare och sin faders favoritson i en stor syskonskara av bröder. Hans annorlundaskap känns så hotande att han nästan riskerar dödas. I grundtexterna verkar det som om Josef bryter mot normerna när det gäller könsuttryck och troligen gick han klädd i en dräkt ämnad för en konungadotter. Det vet vi inte säkert men berättelserna om Josef har gett många mod att våga tro på sig själva, våga drömma och vara den de vill vara trots att de riskerar att förskjutas av syskon och vänner. (1 mos 37:3-36.)

Var Jesus queer?

Jesus var på många sätt en människa som bröt mot normen och vad som förväntades av honom. En del kallar honom queer för att han genom sitt sätt att leva och agera utmanade och ifrågasatte dåtida normer och föreställningar. Han talade med kvinnor; rörde vid sjuka, umgicks med utstötta och såg barn som förebilder. Han gjorde många saker som ansågs konstiga och normbrytande.

olika betydelser av vad det innebär att definiera sig som kristen men det är bara du som bestämmer om du definierar dig så.

Transsexuell En person som identifierar sig mer med det andra binära könet än det som hen tillskrevs vid födseln.

Transperson Trans är ett paraplybegrepp som försöker rymma olika typer av transidentiteter. Gemensamt för transpersoner är att ens könsidentitet eller könsuttryck inte stämmer överens med det kön en tillskrevs vid födseln. (Trans betyder över eller överskridande.)

Transvestit En person som ibland eller alltid bär kläder eller annat som anses typiska för ett annat kön än det som personen tillskrevs vid födseln. Det finns också många som gör det utan att alls kalla sig för transvestit. En del använder hellre ordet crossdresser som dessutom kan betyda att en blandar manliga och kvinnliga könsuttryck. Att vara transvestit är inte samma sak som att vara dragking/dragqueen och säger inte heller något om personens könsidentitet.

Troende En person som räknar med att det finns något större utanför sig själv. Det kan vara en kraft eller Gud.

Queer *We're here. We're Queer. Get used to it!* Ordet queer kommer från engelskan och betyder udda/konstig och användes tidigare som ett skällsord för människor som definierade sig som hbtq-personer. När hbtq-rörelsen tog tillbaka ordet har det fått beskriva ett kritiskt förhållningssätt till normer. För många som kallar sig queer är det ett sätt att visa att de tycker att det ska finnas plats för andra normer än heterosexuallitet i samhället och att du inte måste vara på ett visst sätt bara för att du är ett visst kön och att du har rätt att inte definiera dig. Queer är ett begrepp som kan ha flera olika betydelser; och betyda olika saker för olika personer. Därför är det svårt att definiera ordet queer på ett enda sätt. Hur man ser på queer och på sig själv är upp till var och en.

Älskad Guds definition av dig, oavsett din definition.

Han försvarade inte heller den traditionella familjen utan bröt med sin egen och uppmanade sina lärjungar att göra det samma. Istället bildade han en ny familj runt sig dit han välkomnade alla sorters människor. Många har, inspirerade av Jesus, funnit andra sätt att leva på än i ett traditionellt äktenskap. Till exempel klosterliv och kollektiv.

Jesus och kärleken

Vi kan läsa i bibeln att Jesus kände kärlek för många. Både män och kvinnor; en del namngivna. Vi vet inte riktigt vad den kärleken innebar men vi vet att när Jesus talar om människor och deras liv talar han med kärlek och stor acceptans för människors olikheter. Det är genom Jesus kärleksglasögon vi borde se på oss själva när vi känner oss dömda av andra och upplever att vi inte passar in.

Namnet och identiteten

Du har rätt att byta namn, oavsett om det upplevs som ett typiskt tjej- eller killnamn eller inte. Om du inte är myndig men över tolv år gammal kan du göra en ansökan med dina vårdnadshavares godkännande. Om du är under 12 år kan dina vårdnadshavare göra ansökan åt dig.

I den tidiga kristna kyrkan bytte den döpte namn för att markera att de hade en annan identitet. Den kristna identiteten. Bibeln berättar bland annat om Saul som efter att blivit kristen tar sig namnet Paulus. I kyrkan är namnet viktigt och sägs när du döps. En del transpersoner som har döpts som barn vill ha en doppåminnelse där det nya namnet nämns inför Gud.



Är du en enhörning?

Känner du ibland att du inte passar in alls, att du är annorlunda och inte ryms inom de normer som finns? Kanske känner du dig som "både och" i en värld som kräver att du ska välja. Eller som ett mytiskt sagodjur som ingen tror finns eller som borde utrotas? Då är du i gott sällskap. I den tidiga kyrkokonsten avbildades Jesus ofta som en enhörning. Kanske ville de fånga Jesus annorlundaskap, det udda som inte riktigt passar in eller går att beskriva. Är det möjligt att vara sann Gud och sann människa på en och samma gång? Identiteter som hos Jesus är lika omöjliga att dela på som ett tvinnat enhörningshorn. Kanske tänkte kyrkomålarna också på myten om enhörningens hovspår som bär formen av hjärtan och lämnar kärlekens avtryck var den än går. Så om du är en enhörning. Var stolt! Du är unik och gudalik.

Om du vill veta mer eller få kontakt med andra



www.rflungdom.se



www.umo.se



www.ekho.se/unga-1



www.transformering.se/

Vi som har gjort den här guiden kommer från Västerås stift och Svenska Kyrkans Unga Camelots regnbågsgille. Vi arrangerar regelbundet läger och mötesplatser för barn och unga som definierar sig som hbtq-personer. Vill du veta mer? Kontakta cecilia.redner@svenskakyrkan.se

Illustration: E Ånndrake

Idé, inspiration och viktig input: Wilda, Elvira, Denver.

Form: Åke Paulsson Text: Cecilia Redner

